

Māra Zālīte, literāte

Esmu izpētījusi

To, kā pirms 100 gadiem Latvijas valsts tapa, esmu sapratusi, cik ārpātīgi lieli upuri ir nesti, cik cildeni bija nodomi un cik cēli centieni.

Cik daudz mīlestības, garīgas enerģijas tika veltīts, lai valsti radītu. Mēs aizmirstam, ka latviešu kultūra pastāvēja pirms valsts – Emīls Dārziņš, Rainis, Aspazija, nerunājot par pirmās Atmodas darbiniekiem. Mums jau bija attīstīta muzikālā dzīve, glezniecība. Meierovics veda gleznu albumu sešos eksemplāros, ko pēdējā brīdī viņam sataisīja kā reprezentācijas priekšmetu, lai pasniegtu lielajiem pasaules dūžiem, no kuriem bija atkarīgi lēmumi par Latvijas neatkarību.

Šodien nenovērtēt šo valsti, man šķiet, ir zaimot piemiņu. Zaimot to karavīru, visu jauno puikiņu, to tūkstošu strēlnieku, kas krita kaujās par Latvijas brīvību, piemiņu. Man uzreiz tādas mātes jūtas ceļas no dziļumiem, domāju – kādas šausmas, kā viņi bija ekipēti, cik vāji. Man ir viena fotogrāfija, pilnīgi sirdi plosošā, kā piecpadsmiņgadīgs puiselis ar plinti un basām kājām iet strēlniekos. Tas viss ir bijis, tikai daudzi to ir aizmirsuši. Emocionāli. Līdz ar to viņi nav iesaistīti un nesaprot, kāpēc jāsvin simtgade.

Jā, no valsts varētu daudz ko vēlēties. Nav tā mums nekāda ideālā. Bet parādiel tad vienu ideālu valsti! Ja kāds domā, ka tā ir Anglija, kur brauc lasīt puķkāpostus, tad arī maldās – tur tāpat ir visādas problēmas. Bet mums ir sava valsts. Mēs to zaudējam, tomēr spējam saglabāt – pateicoties tam, ka mums bija neatkarības laika periods – valsts ideju un tēlu. Mēs spējam valsti atjaunot, un tagad mums tā ir. Nu nesvini, ja negribi! Bet neliec sprunguļus ceļā tiem, kuri grib svinēt. Kuri priecājas par savu valsti. Kuri mīl un grib, lai tā tiešām kļūtu tāda, par kādu ir sapņots.